

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres referanse:
Vår referanse: 25/00010-4
Vår dato: 06.01.2025

Fellesorganisasjonen (FO)
Mariboegs gate 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
+47 919 19 916

E-post:
kontor@fo.no

Bankgiro: 9001.06.35674

Bankgiro kontingent:
9001.08.71394

Org.nr:
870 953 852 MVA

fo.no

FOs innspill til endringer i helsetilsynsloven mv. og opphevelse av lov om statens undersøkelseskommissjon - ny meldeordning (Oppfølging av Varselutvalgets rapport)

FO er fagforeningen for sosialarbeidere. Vi organiserer nærmere 37000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere.

FO takker for muligheten til å gi innspill til regjeringens forslag om blant annet å oppheve lov om Statens undersøkelseskommissjon for helse- og omsorgstjenesten (Ukom) og endringer i helsetilsynsloven. Utsendte høringsnotat bygger på forslag i Varselutvalgets rapport «Fra varsel til læring og forbedring», som var på høring sommeren 2023. Forslaget innebærer blant annet å slå sammen Ukom og Statens helsetilsyn for å effektivisere ressursbruk og styrke samordningen. Vi ser behovet for bedre ressursutnyttelse, men mener at om de foreslåtte endringene innføres kan det svekke Ukoms uavhengige rolle, og blant annet få konsekvenser for pasientsikkerheten

I FOs [høringsinnspill](#) til Varselutvalget rapport uttrykte vi blant annet at det er positivt at Ukom og Helsetilsynet er to uavhengige aktører, og at det er behov for dagens to systemer for å sikre pasientsikkerhet, læring og forbedring. Dette er også uttrykt i et [felles opprop i Dagens Medisin](#) til støtte for Ukom, hvor FO, sammen med NSF, Legeforeningen, Psykologforeningen, Nasjonalforeningen for folkehelse, Pårørendealliansen og Rådet for psykisk helse uttrykker støtte til å videreføre Ukom. En sammenslåing som nå foreslås kan i praksis innebære en nedleggelse av Ukom. Ukom og Helsetilsynet har ulike formål, og vi mener Ukoms uavhengighet er viktig for tillit og pasientsikkerhet, og utvikling av kvalitet i helse- og omsorgstjenesten. Helsetilsynet skal gjennom tilsyn og kontroll sikre at helse- og omsorgstjenestene ivaretar sitt lovfestede ansvar, og har sanksjonsmuligheter overfor personell og institusjoner, noe Ukom ikke har. Ukom avdekker nasjonale pasientsikkerhetsutfordringer ved å gå i dybden på utvalgte hendelser og utrede og analysere forløp,

årsaksfaktorer og årsakssammenhenger. Kommisjonen utarbeider læringsrapporter og anbefalinger med det formål å følge opp og utvikle tjenestenes kvalitet nasjonalt.

Ukoms mandat er å undersøke alvorlige hendelser uten sanksjonsrett eller straffeforfølgning, med hovedfokus på læring og forbedring. En sammenslåing med Helsetilsynet, som har tilsyns- og kontrolloppgaver, kan svekke opplevelsen av Ukoms uavhengighet. Det kan føre til redusert åpenhet og meldekultur blant helsepersonell (og pasienter/brukere), noe som strider mot formålet om å forbedre pasientsikkerheten.

Vi mener en bedre løsning enn å legge Ukom til Helsetilsynet er å sørge for tydelige mandat, oppgavedeling og gode rutiner for samarbeid. Flere av problemstillingene Varselutvalget vektla kan løses ved å avgrense og tydeliggjøre ansvarsområder, og sørge for godt samarbeid om mottak og fordeling av varsler på en bedre måte for å unngå dobbeltarbeid og sikre god ressursutnytting.

Innspill til andre forslag til endringer

Forslaget om å oppheve lov om Statens undersøkelseskomisjon for helse- og omsorgstjenesten innebærer at dagens to varselordninger for alvorlige hendelser reduseres til én. FO mener forslaget til endringene ved å etablere én meldeordning med krav til detaljerte rapporter fra virksomhetene kan innebære betydelig merarbeid, og gi ekstra utfordringer for kommuner som allerede har ressursutfordringer. Kravet til å utarbeide og sende omfattende rapporter til statsforvalteren vil kreve både tid og kompetanse, og redusere ressurser som kan brukes på tjenester og kvalitetsforbedring.

Høringsnotatet inneholder også vurdering av utvalgets forslag om å etablere et nasjonalt register for alvorlige hendelser og nesten-alvorlige hendelser. FO er positiv til at det vurderes et slikt register, forutsatt at det samordnes med andre registreringsordninger. For eksempel er det i NAV ulike ordninger for kommune og stat, som medfører at kommunalt ansatte må dobbeltregistrere hendelser, og innføres en ny ordning kan det føre til at ansatte må registrere hendelser tre ganger. Vi støtter at Helsedirektoratet får i oppdrag å utrede og fremme forslag til hvordan et nasjonalt register for alvorlige hendelser og andre hendelser man kan lære av, kan etableres. Departementet foreslår ingen lovendringer knyttet til utvidelse av meldeordningen eller etablering av et nasjonalt register i dette høringsnotatet, men vil komme tilbake til dette i forbindelse med etablering av registeret etter at utredningen fra Helsedirektoratet er levert.

FO er også positiv til forslag om endringer i lovbestemmelsene i pasient- og brukerrettighetsloven som regulerer pasienter, brukere og pårørendes rettigheter i forbindelse med alvorlige hendelser. Det foreslås blant annet å endre kravet til innhold i møter med helse- og omsorgstjenesten i etterkant av alvorlige hendelser for å tydeliggjøre at involvering av pasienter, brukere og pårørende er en viktig kilde til læring og forbedring, og for å tydeliggjøre at man i møtet bør få en avklaring av hvilken oppfølging de har behov for.

Med vennlig hilsen

Sign
Marianne Solberg
Forbundsleder

Sign
Anine Terland
Seniorrådgiver

